

אם היה מונח מן הצד. (308)

ויש הסובר, ששיעור סכך פסול לפסול את הסוכה הוא ארבעה טפחים, אלא שאם היה הסכך הפסול מונח מן הצד סמוך לדופן, אין הוא פוסל את הסוכה עד שיהיה רחב ארבע אמות. היות והלכה למשה מסיני היא, להחשיב את הסכך הפסול הנתון מן הצד בסמוך לדפנות כאילו הוא חלק מן הדופן (309) שנעקמה ונכפפה למעלה, (310) וממילא נמצאו הדפנות סמוכות לסכך [הלכה זו היא הנקראת "דופן עקומה"]. והיושב תחת הסכך הפסול, הרי הוא כיושב תחת הדופן. (311)

ב. וכן הוא שיעור המרחק, בחצר שהיא מוקפת אכסדרה משלוש רוחותיה.

דהיינו, שהיה בית בנוי בצורת האות ח"ת, ובמרכזו היתה חצר.

מסביב לבית, בין הבית לחצר, היתה כעין מרפסת, עם תקרה מעליה, והיתה המרפסת הזאת [הנקראת "אכסדרה"] פתוחה לחצר, וסובבת אותה משלש רוחות.

ואם סיכך על אויר החצר שבתוך היקף האכסדרה, והיו כתלי הבית משמשים כדפנות הסוכה שבחצר, ואילו תקרת האכסדרה, שהיא סכך פסול, היתה מפרידה בין הסכך הכשר לבין דפנות הבית, שהן משמשות עתה [מצדם החיצון] כדפנות הסוכה, מצדם החיצון —

אזי, אם היה רוחב התקרה של האכסדרה ארבע אמות, הסוכה שבחצר פסולה, כי דפנות הבית, שהן דפנות הסוכה רחוקות ארבע אמות מהסכך. אבל אם היה המרחק בין הסכך לדפנות פחות מארבע אמות, הסוכה כשרה, לפי שרואין את תקרת

ואין להכשירו על ידי דופן עקומה!?

310. פירש רש"י, דופן עקומה היינו, דחשבינן לסכך כאילו הוא חלק מן הדופן שנעקמה ונכפפה כלפי מעלה, ואין הפירוש שרואין כאילו הדופן נוטה ומהלכת תחת הסכך הפסול עד מקום הסכך הכשר. והוכיח את דבריו מכך שאויר פוסל את הסוכה בשלושה טפחים אף אם היה מן הצד, ואין אומרים בכהאי גוונא דופן עקומה, ואם דופן עקומה היינו שרואין כאילו הדופן נוטה כלפי הסוכה, מדוע לא אומרים כן גם באויר?! אלא על כרחך, בהלכה של דופן עקומה נאמר לדון את הסכך הפסול כאילו הוא חלק מן הדופן, וזה לא שייך באויר.

311. נתבאר על פי דברי רש"י. אלא שיש לדקדק בלשון רש"י בכל מקום שהזכיר את

308. שיעור סכך פסול האמור כאן הוא כדי לפסול את כולה. אבל לענין שינה תחתיו נחלקו הראשונים: דעת רש"י ועוד ראשונים, שסכך פסול פחות מארבעה טפחים ישנים תחתיו. אבל הראב"ד בהשגותיו לבעל המאור כתב, שאין ישנים תחת סכך פסול אלא אם כן היה פחות משלושה טפחים.

309. אכן, כאשר אי אפשר לצרף את הסכך הפסול לדופן מדין "דופן עקומה", אף מן הצד פוסל הוא בארבעה טפחים. [וכבר תמה השפת אמת בכמה מקומות על לשון הגמרא — "סכך פסול אינו פוסל מן הצד עד ארבע אמות", הרי אין זה שיעור בפסול הסכך, אלא זוהי הלכה ב"דופן עקומה", ואפילו אם יניח נסר אחד רחב ארבעה טפחים, כשחלקו תוך ארבע אמות וחלקו חוץ לארבע אמות, תפסל הסוכה מחמתו, הואיל